

Georges Gilles de la Tourette

Liv og virke

Forfattet av Hermann Krämer
Øversettelse til Engelsk av Dr. Christine Daniels
Til norsk av Eva Baardsen

Georges Albert Édouard Brutus Gilles de la Tourette ble født 30. Oktober 1857, i Saint-Gervais-les-Trois-Clochiers, en liten landsby nær Loudun i Vienne området i midt-vestre Frankrike. Hans far Théodore, var kjøpmann og hadde fire barn, der Gilles var den eldste. Han vokste opp i en familie som allerede hadde frembragt mange leger og vitenskapsmenn. Lite er kjent om hans tidligste barndom: Hans utdanning startet ved en internatskole som het Chatellerault, hvor han utmerket seg som et eksepsjonelt stort talent, men var også en rastløs og rebelsk elev, som ofte kjedet seg i undervisningstimene på skolen. Han påbegynte medisin studiene ved Université de Poitiers da han bare var 16 år og gjorde ferdig studiene i 1881 med fine resultater.

Deretter dro han til Paris for å fortsette sin medisinske utdanning. På denne tiden beskrev Paul le Gendre, en venn av Gilles ham på følgende måte [1] : "Han var en sosial mann og en utmerket taler med en høy, grov og litt hes stemme. Han var meget jerv og kunne til tider bli forbitret og kunne da ha tilbøyelighet til å være utålmodig. Under hissige diskusjoner, kunne bare en liten selvmotsigelse få ham til å eksplodere. Da kunne selv ikke et stort antall motstandere mot hans fremstilling, tøyle og roe ham ned. Til og med under de mest høyrøstede og opphetede debatter, kunne stemmen hans lett identifiseres blant alle de andres.

Gilles mestret sine studier uten vanskelighet ved det berømte Salpêtrière Hospital. Siden fordypet han seg til vinkling og aktiviteter fjernt fra medisin. Henrykket som han var over litteratur og kunst, fant han mange venner i det kunstneriske miljøet, og han var åpen for mange nye ideer, samt deltok i litterære diskusjoner. En avgjørende inflytelse på hans karriere kom fra Paul Brouardel, professor i rettsmedisin, og Jean Martin Charcot, en indremedisiner ved Salpêtrière hospitalet i Paris, samt professor i patologi ved det medisinske fakultetet ved Sorbonne universitetet.

Skjønt sin tidligste inspirasjon fikk Gilles fra Théophraste Renaudot, en lege fra Loudun med forskjellige talenter, og som støttet fattige og handikappede personer ved å grunnlegge et offisiell sosial- og helse service senter og organisering av fri medisinisk konsultasjoner, samt undersøkelser av disse. Renaudot (1586-1653) var rastløs og utrettelig i sin streven etter å forbedre den

generelle situasjon og medisinske pleie for de fattige, og Gilles de la Tourette var så imponert av hans arbeid at han skrev en interessant biografi over Renaudot for å øke den generelle anerkjennelse for arbeidet han hadde gjort [2].

Gilles startet så å arbeide under Charcot i 1884 og ble glad i sin profesjon fra aller første dag. Jean Martin Charcot (1825-1893) hadde da allerede begynt sine studier på hysteri og hypnose og Salpêtrière var et senter for intensiv forskning. I den tiden ble disse betingelsene for "hysteria" brukt på et hvert nevropsykiatrisk syndrom som ikke kunne klassifiseres.

Charcot begynte å interessere seg for en sykdom, som lignet på en mental forstyrrelse med en fysisk manifestasjon, av umiddelbar interesse for en nevrolog. Han trodde at hysteri var resultatet av et svakt nevrologisk system, som var arvelig. Det kunne ha opp-start ved en traumatisk hendelse, som f.eks. en ulykke, men som så ble progressiv og kunne ikke snus. Ved å studere hysteri under Charcot's ledelse, lærte han seg hypnoseteknikk og ble snart en mester i denne nye "vitenskapen". Charcot trodde at en hypnotisk tilstand var meget lik en kamp mot hysteri, og derfor hypnotiserte han sine pasienter, for å innføre og studere deres symptomer. Charcot's forelesinger ble regelmessig diskutert i den offentlige pressen, der artister, skribenter og leger deltok på møtene hans. En vesentlig del av Gilles de la Tourette's arbeid, som på den tiden var blitt konsulterende overlege hos Charcot, var instruksene å forberede og klargjøre pasientene for senere offentlige publikasjoner.

I dette miljøet ble Gilles mer og mer entusiastisk for nevropatologi og konsentrerte samtidig sine studier på hysteri og hypnose publisering i flere artikler og i tre "volumsdeler" under tittelen "Traité clinique et thérapeutique de l'hystérie d'après l'enseignement de la Salpêtrière" [3], der han noterte ned alle Charcot's ideer og sine egne teorier.

Etter å ha studert nevrologiske sykdomer meget intensivt over mange år, ble Jean Martin Charcot utnevnt til "Chaire de clinique des maladies nerveuses" hvoretter han ble den første rene nevrologen i den medisinske historien. Raskt etablerte han en internasjonal berømmelse som lærer, tiltrakk seg leger fra hele Europa som ville studere ved hans institutt. Til og med Sigmund Freud var tilsluttet hans avdeling i 1885/1886.

I 1885 ble Tourette også assisterende overlege ved Brouardel. Begge gikk fint sammen og samarbeidet på en utmerket måte, hvoretter Gilles ble utnevnt til en permanent lærer med kurs i rettsmedisin, og der blomstret han opp.

Året 1885 ble av stor betydning for begynnelsen på studiet av Tourette's Syndrom. Så tidlig som i 1825 hadde Itard beskrevet den merkelige atferden til Marquise de Dampierre, som hadde påkalt alles oppmerksomhet, ved å utføre rare kropsbevegelser og rare lyder og obskjøne bemerkning, helt fra en alder av 7 år. [4]

Itard (1774-1838), en fransk lege og pedagog, hadde oppnådd en almen anerkjennelse via sine metoder for opplæring av barn med mentalt utviklingshemming, som gikk ut på å trene opp sansene. Han hadde da publisert to rapporter på pasienten og en iherdig opplæring av det "ville barn" fra Aveyron, som han hadde gitt tilgang til for institutt for de døve og stumme, og disse rapportene hadde fasinert de akademiske sirkler [5a, 5b].

Nå, 60 år senere publiserte Gilles de la Tourette en studie på "en forstyrrelse av nervesystem, karakterisert av motoriske manglende koordinasjon, i kombinasjon med echolalia og coprolalia" ("Étude sur une affection nerveuse caractérisée par

l'incoordination motrice accompagnée d'écholalie et de coprolalie') i 'Archives de Neurologie' [6].

I denne publikasjonen beskriver Dr. Tourette forstyrrelsen til Marquise de Dampierre og 8 lignende tilfeller, og kaller det for 'Maladie des Tics'. Ifølge flere kilder, hadde Dr. Tourette intensivt studiet om motoriske forstyrrelser siden 1881, og han var den aller første til å påvise en sammenheng mellom det multiple sammenfiltring og de forskjellige uttrykk av denne "Maladie des Tics". Hans mentor Charcot, begünstiget dette den velklingende benevnelse 'Gilles de la Tourette' ("Quel joli nom pour une maladie aussi horrible!") og dermed ble hans navn tillagt denne forstyrrelsen.

Interessert, reiste Gilles de la Tourette til London i 1884 for å diskutere disse sakene med John Hughlings Jackson, en nevrolog som arbeidet ved London Hospital. Jackson fortalte ham at han selv aldri hadde observert liknende forstyrrelser. Men det viste seg at det samme året påviste Dr. Jackson et liknende tilfelle i en klinisk forelesning og rapport til London Hospital. [7]. I 1886 ble Tourette's lære gitt en utmerkelse for metoden med å stille en nevrologisk diagnose, ved analysering av formen på pasientenes føtter, henholdsvis deres fotavtrykk. Med bakgrunn i dette arbeidet mottok han det påfølgende året "Godard's award". Det samme året giftet han seg med Marie Detrois, hans 10 år yngre kusine, som han fikk to sønner og to døttre med.

I 1887 ble han utnevnt til Chief Physician under Charcot, og hans omfattende arbeidsfelt der, skulle kreve all hans enorme energi, som han var så kjent for. Han måtte overvåke og lede forskjellige kliniske avdelinger, for å utvikle de moderne former for terapi, og dersom dette viste seg å lykkes, skulle han introdusere dem i praksis, og å lære opp medisin studenter.

Alle disse oppgavene og pliktene utførte han med både myndighet og selvsikkerhet. Han viste en iver, som langt overgikk normale målingsnormer. Som regel investerte han mye av sin tid i å publisere artikler i medisinske tidsskrifter. Ved siden av sin interesser for hysteri, hypnose, nervesvekkelse og "Maladie des Tics", interresserte Dr. Tourette seg sterkt fordypet i epilepsi. Resultatene av hans studier, kombinert med ideer fra Charcot, publiserte han små bøker/hefter med tittelen "Le Traitement pratique de l'épilepsie, dose suffisante de bromure, signe de la pupille" [8].

Et ekstra eksempel for hans vide interesser og varierte emner på forskningsfronten, ble vist ved oppfinnelsen av en batteridrevet vibrasjonshjelm, som han implementerte i terapien for ansikts-nevrologiske nervesmerter og svimmelhet.

I forskjellige rapporter av betydning for hans liv, blir et imponerende antall av aktiviteter nevnt og man kan ikke annet enn spør, hvordan denne mannen klarte å fremskaffe den nødvendige energien.

For å komme seg etter sitt medisinske verk, arbeidet han som vitenskapelig korrespondent og litteratur kritiker ved en ukentlig litterær avis som het "La Revue Hébdomadaire".

Når det gjelder hans karriere, var det ingen spesiell fremgang, selv med Charcot's utrettelige oppfølging. En grunn var at han ikke brydde seg verken om spørsmål, svar og problemer, da dette ikke interesserte ham. Herav hadde han tillært seg en ytterst filtrert og snever, nesten en-sidig kunnskap. Hans venn Paul le Gendre beskrev ham på følgende måte: "Gilles, som var kun opptatt av studier av nevrologiske forstyrrelser fikk derfor huller i sin kunnskap på andre felter i patologien og en ufullstendig praktisk erfaring på spesielle kliniske tilfeller".

Også hans klare og kritiske atferd, som ikke hadde hjulpet ham å finne mange venner ettersom årene gikk, hindret ham i å stige i gradene. I 1892 ble han foreslått til en stilling som foreleser sammen med Babinski (fransk nevrolog), men begge ble silt ut til fordel for en annen kandidat. I disse betydningsfulle årene arbeidet Gilles som en vanlig foreleser og sjefs lege som tilbød forelesninger og presentasjoner. Over tid utviklet han seg til å bli mer fattet og rolig og fikk stor påskjønnelse for måten han levendegjorde forelesningene sine på.

Dr. Lees, som var bevegelse- og forstyrelses nevrolog ved "National Hospital for Nervous diseases" i London, beskriver Gilles de la Tourette som en ekstraordinær og underlig person, fasinert av å studere eksentriske mennesker [7]. ' (...) i 1893 rapporterte han (Gilles de la Tourette) om et tilfelle av en "Danseur Monomane" i et vitenskapelig tidsskrift "Le Progrès Médical". Denne underlige typen viste seg ofte i Moulin Rouge (en kirke) og kunne ses nattetider blande seg i grupper av mennesker, korrekt kledd med blomster i knapphullet, mens han avsindig prøvde å få folks oppmerksomhet ved ville arm bevegelser og ved å svinge sin hatt på toppen av spaserstokken sin. Rykkvis kunne han springe fra en ende av gulvet til den andre, hoppe på trinnet og svirrer rundt den kritiske flokken som var tilstede. Men så snart musikken stoppet, blandet han seg anonymt i flokken, bare for å repetere hele forestillingen igjen og igjen.

Stamgjestene ville si "c'est le fou" og gå vekk og overlate ham til hans ville påfunn, de visste at han var ganske harmløs. Gilles de la Tourette intervjuet denne mannen og ga en full beskrivelse av hans mentale situasjon.

Det ville være forskjellige andre historier å fortelle om Gilles. En kjedelig historie fant sted rundt Léon Daudet (1867-1942), en daværende medisinsk student og en venn av Charcot's sønn Jean, som uttalte seg om følgende beskrivelse [9]: "Han er stygg som en hellig avgud av Papua med oppsatte hårlokker på toppen av hodet og han har en bedragerisk og syk sjel." I tidligere historiske kilder er dette ikke nevnt, hvordan denne personlige uvilje har svirret. Gilles de la Tourette hadde en gang beskrevet seg selv som "stygg som en en lus, men meget intelligent".

Tourette var en hyppig gjest i huset til Charcot og deltok ofte på "Tirsdag-kveldssoaré", som ble arrangert i dette huset. På disse kveldene var det strengt forbudt å snakke om medisin. Her møtte Gilles de la Tourette flere Parisiske personligheter, inkludert Alphonse Daudet, Maupassant og leilighetsvis Dom Pedro, den siste keiser av Brazil (overmannet i 1889 da han måtte forlate landet).

1893 ble et hardt og trist år. Gilles mistet sin sønn Jean, som døde av hjernehinnebetennelse. Det samme året måtte Gilles også tåle at hans veileder og beskytter Jean Martin Charcot døde under en utflukt til Le Morvan. Hans venn og beskytter døde av et akutt lunge ødem.

Også en annen ulykke skjedde Gilles i 1893: Gilles ble skutt i sin leilighet i Rue de l'Université 39, av en ung kvinne som tidligere hadde vært hans pasient i Salpêtrière, og som påsto at hun hadde blitt hypnotisert der, uten hennes godkjennelse og dermed tilvirket at hun mistet sin mentale helse. Dr. Lees har beskrevet denne hendelsen: [7]: "Tidlig en kveld den 6. Desember ankom en ung dame kledd i sort, inn i forgården til nr. 39 rue de l'Université, huset til Charles Risler, major ved 'VII arrondissement'. Hun ringte på dørklokken hos Gilles de la Tourettes hjem i første etasje. Legens kammertjener åpnet og sa at hans herre var ute, men hun insisterte på å vente, uten å si hva hennes ærend var. Etter et kvarter senere kom Gilles tilbake fra Hospital Cochin, hvor han hadde sett til en pasient, og var blitt fortalt at en respektabel enke var kommet for å snakke med ham. Straks kvinnen fikk øye på ham reiste hun seg og fulgte etter ham inn

i konsultasjons rommet. Der tok hun frem et papir som hun viste ham med tre navn skrevet på.: Rochas, Luys and Charcot – og tigget om 50 Francs, og påsto at legene ved Salpêtrière hadde ruinert henne. Gilles de la Tourette, skjønnte at han sto foran en gal kvinne. Vennlig avslo han, men tilbød seg å henvise henne for behandling, under hans varetekt . Da hun ikke svarte, reiste han seg opp for å gå, men den rasende sinte kvinnen fyrte av en revolver og skjøt ham i nakken (Paul le Gendre rapporterte om tre skudd, et av disse såret Gilles i hodet [1]). Etter dette satte kvinnen seg ned i hallen og gjorde ingen forsøk på å unslippe og sa ganske stille til seg selv "Jeg vet, at hva jeg nettopp har gjort var galt, men det var nødvendig og nå er jeg fornøyd. I det minste en av dem har nå betalt for de andre". Selvom kvinnen var pengeløs ved arrestasjonen og hennes eiendeler hovedsakelig besto av avisutklipp om hysteri, slo politiets undersøkelse straks fast, at kvinnens navn var Rose Kamper (née Lecoq). (...). Denne kvinnen hadde vært syk i minst 2 år før angrepet. (...). Etter at politiet hadde arrestert henne i Gilles de la Tourette's hjem, kom hun med følgende instuktive påstand i relasjon til hennes mentale helse: "Inni meg er der faktisk to forskjellige personer, en fysisk og en intellektuell. Tankene mine tilhører ikke lenger bare til meg selv, men også til disse, som har besatt meg. I løpet av dagen har mitt intellekt gitt meg lov til å motstå kraften som kommer inn i meg, uten jeg vet det, men om natten er jeg overmannet og det er for å forsvare meg mot disse impulsene, at jeg kjøpte en revolver i Rue de Rivoli for to måneder siden".

Attentatet mot Gilles de la Tourette holdt avisene travelt opptatt for flere uker. Legene Brouardel og Ballet, hadde fått bemyndigelse fra magistraten å undersøke Mrs. Kamper, som var diagnostisert med lidelsen som nå for tiden kalles paranoid schizofrenia. Derfor kunne de konkludere med at hypnose ikke hadde vært årsaken til noen del av sykdommen hennes. Med denne diagnosen ble Rose Kamper definert til å være mentalt syk og ble sent til hospitalet St. Anna. Etter to år ble hun overført til "Institute for the insane" in Villejuif og etter et nytt mordforsøk som besto av å stikke en pleier med en gaffel, ble hun forvist til et sanatorium som het "Asile de Breuty de Couronne" i Charente, hvorfra hun klarte å flykte i 1910. Rose Kamper hadde truet med å gjenta angrepet på Gilles e la Tourette. Da politiet ble informert om flukten til den mentalt syke kvinnen, var de fullt klar over risikoen Gilles var utsatt for og at det var en stor risk for at Gilles kunne bli utsatt for et nytt angrep. De tilbød å stille en sikkerhets offiser til vakt under hans kontortid. Det ble rapportert at Mrs. Kamper hadde reist til Paris, men av ukjent grunn nådde hun aldri sitt bestemmelsessted. [1]. Ett år senere ble hun funnet av politiet Hun hadde gjenopptatt sitt pikenavn og arbeidet som syerske. Siden hennes mentale tilstand hadde stabilisert seg, fikk hun lov til å leve i frihet. På grunn av et fremadskridende mentalt sammenbrudd, ble hun igjen sendt til hospitalet St. Ann (Paris) i 1951 og døde i 1955 i hospitalet St. Rémy, da hun var 92 år.

Heldigvis hadde skuddsåret i nakken i Gilles' hode vist seg å være kun et overfladisk streifsår i skinnet. Den unge kirugen Pierre Delbet kunne fjerne prosjektilet uten problemer og etter kort tid ble Gilles friskmeldt og ble igjen snart oppslukt av sitt arbeid.

I 1894 ble han utnevnt til Professeur Agrégé, - spesial professor i rettsmedisin. Likevel fortsatte han trofast videre på sine nevrologiske studier og fullførte den andre og tredje boken om sitt arbeid med hysteri. [3].

I lang tid hadde Dr. Tourette trodd at Tourette's Syndrome ville resultere i en alvorlig mental sykdom hos pasienten senere i livet. I 1899 gjorde han om på denne meningen, i alt vesentlig ble han influert av sin kollega Louis Guinon (1860-1929) sitt syn.

Med politisk støtte fra Bourneville og hans gamle venn Millerand fra Latiner kvarteret – den sistnevnte var da en revolusjonær sosialist, som i mellomtiden hadde blitt medlem av Parlamentet. Gilles ble valgt til Chief Official Physician ved verdens utstillingen i Paris 1900. Selv om de første særskilte indikasjoner og rapporter om hans unaturlige helsestatus kan finnes, beviste han, at han var en ypperlig organisator, som administrerte hele etablissementet med ekstraordinær sikkerhets tjeneste. Som et tegn på påskjønnelse og takknemlighet ble Gilles tildelt tittelen "Honorary officer of the legion" med en stor festmiddag på Hotel Continental som ble holdt til hans ære.

Kort tid etter denne påskjønnelsen ble Gilles' helsetilstand stadig dårligere. Etter å ha publisert en artikkel om syphilitic myelitis i 1899 [10] led han nå av depresjon og fare for å være i et sent stadie av syphilis selv. Under en forelesing i Odeon kollapset han plutselig og ble brakt hjem.

I begynnelsen av 1901 tvang sykdommen ham til å si opp sin stilling ved hospitalet. Inntil nå skal enda ingen detaljert beskrivelse eller hint om Gilles virkelige sykdom være mottatt fra historiske kilder. Ved det nye århundret var neurosyphilis en relativt vidt spredt lidelse. Léon Daudet, som selv led av neurosyphilis som Guy de Maupassant og Jules de Goncourt, som beskrives livlig i hans bok "Devant la Douleur" [9] om smerten og elendigheten, han måtte gjennomgå under sykdomsperioden. Han rapporterte også om et tilfeldig møte med Gilles de la Tourette, der Dr. Tourette hadde forelest med en slik underlig atferd, at Daudet, som visste nøyaktig hvordan symptomene til neurosyphilis var, ikke lenger var i tvil om at også Gilles de la Tourette led av disse alvorlige symptomene på sykdommen.

Det første hintet angående Dr. Tourettes videre liv, kan en finne i "Rapports entre la psychiatrie suisse et la psychiatrie française" i "Annales de Thérapeutique Psychiatrique" (1969) skrevet av C. Müller [11], som var medisinsk direktør på hospitalet Cery, fra 1976 til 1987. Den psykiatriske klinikken Cery, ble grunnlagt i 1873, oppført på eiendommen til samfunnet Prilly, nær Lausanne. Denne institusjonen eksisterer fremdeles under navnet "Cliniques psychiatriques et psychogériatriques universitaires Prilly/Lausanne".

Her er oversettelsen av den relevante diskusjonen fra den franske originalen: "Albert Mahaim (1867-1925), en av mine forgjengere med en "taburett" i Lausanne, måtte ta imot stakkars Gilles de la Tourette i Cery (Mahaim hadde blitt medisinsk direktør ved Cery fra 1899-1925; notat av forfatteren), som led av fremskridende lammelse og flere år senere døde i vår klinikk. For å unngå en skandale hadde de parisiske avisene allerede rapportert om Gilles som en gal psykiater – Jean Baptiste Charcot, sønnen til Jean Martin Charcot, hadde foreslått Gilles å reise til Lucerne for rekonvalesens".

Det videre forløpet av hans skjebne og detaljerte leveforhold, som skulle resultere i hans entrè på hospitalet Cery, er beskrevet på en slående måte av C. Müller i hans bok med tittelen: "Wer hat die Geisteskranken von ihren Ketten befreit" [12]:

'For å få adgang til hospital Cery skrev legen Jean Baptiste Charcot (1867-1939) en attest som sa at Gilles hadde problemer etter perioder med melankoli over to år og han ville ta livet sitt og var siden gått inn i en tilstand av 'manic expansivity' med megalomania (ide om å være en innbilt storhet). Nevrologiske undersøkelser ledet til diagnosen 'paretic neurosyphilis'. Etter Gilles' ankomst ved et hotel i Lucerne oppførte han seg mer og mer nervøst. Han kjøpte reise billetter for 1500 Francs og stjal menyer og tannpirkere fra hotellet og restauranten. Jean Baptiste Charcot ble forespurt å hjelpe og – det er forferdelig å høre denne historien – han fortalte Gilles om en oppdiktet berømt pasient som ventet på Gilles på hospitalet Cery, som hadde spurt etter Dr. Tourette's profesjonelle råd. Gilles ankom Cery

den 28. Mai 1901, men ingen berømt pasient ventet på ham. I stedet ble dette en begynnelse på hans internalisering og han ble hindret i å forlate hospitalet med makt. Gilles følte seg oppgitt og motløs. Den 1. Juni ble han så rasende på dette at han måtte overføres til en celle. (...).

Nå for tiden kan det være lett å fordømme disse metodene som var vanlige i tidligere tider og vi er ikke overasket over å lese i Tourette's hospital-dokumenter at han hadde protestert kraftig over hans innleggelse i vårt hospital'.

Hvorfor hadde et Sveitsisk hospital blitt valgt? Vi kan med sikkerhet anta at Gilles' venner ikke ønsket at han skulle oppholde seg i Parisiske hospitaler, dette for å beskytte ham fra gatepressens nyssgjerrighet. Under hans ufrivillige opphold ved Cery, hadde den ulykkelige Gilles dirigerte mange indignerte brev til helsemyndighetene, den offentlige aktor og til den medisinske direktøren på Cery, hvor han forlanger sin øyeblikkelige frigivelse.

Den grusomme utviklingen av sykdommen ødela intellektet, hans selvbestemthet og kontroll over denne begjærlig og levende mann som Gilles de la Tourette var, innen bare noen få år.

Dr. A. J. Lees fikk innvilget innsyn i de medisinske dokumentene og billedmaterialet som viste alvoret av Dr. Tourette's sykdom ved C. Müller [7]. De rapporterte symptomene gir oss en ide om pinslene og smerten han hadde hatt de siste årene av sitt liv: Megalomania (stormannsgalskap), ataxia (dårlig kontroll over muskelbevegelser), ubevegelige pupiller, dysarthria (dyskrasitt) osv. Dette er noe av det som er nevnt i disse dokumentene. Mot slutten av hans innesperrelse som varte over tre år ved Cery, ble Gilles mer og mer psykotisk, hvor hans tale ble usammenhengende og han led ofte av store rystelser.

Dr. Gilles de la Tourette døde den 22. Mai 1904 i hospitalet Cery med tilstedeværelse av sin familie som hadde bodd i Sveits under hele tiden han hadde vært syk. Hans hustru Marie og tre av hans barn (Jeanne, Madeleine og Francois) bodde i Lausanne fra 4. November 1901 til 15. August 1904. Først hadde de funnet innkvartering ved Hotel Beau-Séjour, til de slo seg ned i Avenue des Alpes. Endelig returnerte de til Paris [13].

Etter sin død ble Gilles legeme ført til Frankrike og han ble begravet på sitt familiegravsted i Loudun [14].

Gilles de la Tourettes tidlige død utløste forskjellige reaksjoner. Hans hengivenhet til Charcot ble kritisert som altfor sterk og hans arv til den kliniske nevrologien ble redusert til en oppsummering og representasjon av den siste perioden av Charcot's arbeid. I en styrer konferanse ved den offentlige helse avdelingen den 2. Juni 1904, ble tapet av bare 46 år gamle Gilles beklaget. I talen sin minnet presidenten dem om at de hadde mistet en av sine mest talentfulle kolleger: "Ved åstedet for sitt arbeid blir han husket som en hardt arbeidende og mest betrodde psykiater".

Det antas at han var beundret av sine familiemedlemmer, særlig av sine barn. Den siste av dem, Jeanne, døde i 1979. En spesielt rørende formulering av Gilles' holdning til sin familie og venner, kan en finne i skrifter av Paul le Gendre [1]: "Han brukte å gjennta, at du er selv alltid eier av kropp og sjel til de du elsker".

Angående den fremtidige utviklingen av Tourette forskningen, Paul Guilly, "Ancien Chef de Clinique Neuro-Psychiatrique à la Faculté Paris" skriver [15]: "Mellom 1885 og 1965 ble bare 50 tilfeller med Tourette's Syndrom beskrevet i

medisinske vitenskapelig magasiner. Dette fikk flere og flere eksperter til å tvile på eksistensen av denne forstyrrelsen.

Navnet Gilles de la Tourette forsvant gradvis fra det meste av de nevrologiske og psykiatriske avhandlinger, medisinske oppslagsverk og bøker om medisinsk historie i Frankrike. Forskere, som hadde fortsatt å forske på Tourette's Syndrom i denne perioden på 80 år, diskuterte flere teorier: Forskjellig typer av cerebral degeneration (hjerne degenerering), psychological (psykologisk), psycho-analytical (psykoanalytisk) og psychosomatic aetiologies (psykosomatisk, læren om sykdommenes tilblivelse) ble foreslått.

I 1978 publiserte fire vitenskapsmenn et viktig vitenskapelig arbeid med tittelen "Gilles-de-la-Tourette-Syndrome", der de rapporterer om 485 tilfeller [16]. I tillegg inneholdt det 250 beskrivelser om disse vitenskapsmennes personlige undersøkelses resultater og en nøyaktig omhyggelig studie av 145 pasienter. Etter denne forsknings interessen i Tourette's Syndrome, utgjorde dette en tiltakende interesse, ifølge Dr. Lees 1986 [7]: "Denne tilveksten på hva Gilles de la Tourette så nøyaktig har beskrevet om den sosialt ødeleggende lidelsen, som nå bærer hans pene navn, har blitt gjenoppdaget og anerkjent av den nye amerikanske generasjonen's atferds-nevrologer, som ser i sykdommen et ideelt mønster for utforskning av vekselvirkningsfaktoren mellom sinnsbevegelse og bevegelse".

I dag er Gilles de la Tourette's Syndrom akseptert som en spesiell bevegelsesforstyrrelse og et mellomfolkelig forbund som Movement Disorder Society, som er dedisert til spredning av informasjon på nyåpnet utvikling i både klinisk og grunnleggende vitenskap, relatert til bevegelses forstyrrelser og til opplæring av leger og offentligheten, har fokusert på interessen for Tourette's Syndrom.

Kvittering:

Vi takker Mr. Jean-Jacques Egger, Archive og Lausanne, Mme Matthey, administrasjonen på det psykiatriske hospitalet Cery, Mme Véronique Leroux-Hugon, Charcot's bibliotek og Salpêtrière, og Prof. Dr. C. Müller, Bern, for å gi oss viktige historisk materiale og informasjon.

Referanser:

1. Paul le Gendre (1904): Gilles de la Tourette, professeur agrégé à la Faculté de médecine, médecin de l'hôpital Saint-Antoine, officier de la Légion d'honneur. Plon-Nourrit et Cie, Paris.
2. Gilles de la Tourette (1892): La vie et les œuvres de Théophraste Renaudot, fondateur du journalisme et des consultations charitables. Ed. du Comité, Paris.
3. Gilles de la Tourette (1891-95): Traité clinique et thérapeutique de l'hystérie d'après l'enseignement de la Salpêtrière. Plon, Paris.
4. Jean Étienne Marie Gaspard Itard (1825): Mémoire sur quelques fonctions involontaires des appareils de la locomotion, de la préhension et de la voix. Archives générales de médecine. 8, 385-407.

5. a Jean Étienne Marie Gaspard Itard (1801): D'édication d'un homme sauvage, ou des premier développements physiques et moraux du jeune sauvage de l'Aveyron. Paris, Goujon fils, An X..
5. b Jean Étienne Marie Gaspard Itard (1807): Rapport fait à son excellence, le ministre de l'intérieur sur les nouveaux développements et l'état actuel du sauvage de l'Aveyron. Impr. impériale, Paris.
6. Gilles de la Tourette (1885): Étude sur une affection nerveuse caractérisée par l'incoordination motrice accompagnée d'écholalie et de coprolalie. Archives de Neurologie [Paris]. 9, 19-42 et 158-200.
7. Dr. A. J. Lees (1986): Gilles de la Tourette: The man and his Times. Revue neurologique [Paris]. 142(11), 808-816.
8. Gilles de la Tourette (1901): Le traitement pratique de l'épilepsie, dose suffisante de bromure, signe de la pupille. J.-B. Baillière et fils, Paris.
9. Léon Daudet (1915) : Devant la douleur. Souvenirs des milieux littéraires, politiques, artistiques et médicaux de 1880 à 1905. 2ème série. Nouvelle Librairie Nationale, Paris.
10. Gilles de la Tourette (1899): Formes cliniques et traitement des myélites syphilitiques. J.-B. Baillière et fils, Paris.
11. Prof. Dr. Christian Müller (1969): Rapports entre la psychiatrie suisse et la psychiatrie française. Annales de Thérapeutique Psychiatrique. 4.
12. Prof. Dr. Christian Müller (1998): Wer hat die Geisteskranken von ihren Ketten befreit. Psychiatrieverlag, Bonn.
13. Jean-Jacques Egger. Archive of Lausanne. Personal communication.
14. Administration of the grave of Loudun. Personal communication.
15. Paul Guilly (1981): Gilles de la Tourette. Historical aspects of the neuroscience. F. C. Rose and W. F. Bynum, Paris.
16. A. K. Shapiro, E. Shapiro, J. G. Young, T. Feinberg (1978): Gilles de la Tourette Syndrome. Raven Press, New York.

Figure:

Georges Gilles de la Tourette (1857-1904).

Source: E. de Lavarenne (1904): Gilles de la Tourette. Presse méd., ann. n° 45, p. 353-354, portr. 166 PER 11.